

Što donose Schmidtove izmjene postizbornog konstituiranja u BiH?

Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini donio je odluku o povećanju delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Autor Leonarda Lujić - 04/10/2022

Hrvatski političari u Bosni i Hercegovini u nekoliko su navrata blokirali formiranje vlasti nakon izbora u Bosni i Hercegovini i tim činom zahtjevali promjenu Izbornog zakona u Bosni i Hercegovini, ali i jačanje hrvatskog predstavništva u Domu naroda. Ono što su Hrvati u Bosni i Hercegovini zahtjevali, prvenstveno Hrvatska demokratska zajednica jest legitimno predstavljanje i mogućnost hrvatskog člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Iz tog razloga, Christian Schimidt, visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini donio je odluku da se poveća broj delegata u Domu naroda sa sedamnaest na dvadesetitri delegata. Odluku je Schimidt donio sat vremena nakon zatvaranje biračkih mesta u Bosni i Hercegovini. Prema toj odluci, svaki bi od konstitutivnih naroda, Srbi, Bošnjaci i Hrvati od sada imali 23 umjesto dosadašnjih 17 delegata.

Schmidt je za ovu odluku rekao kako se ne odnosi na izravne izbore, već na postizborne dogovore, te se nada kako je ovo stepenica više u funkcionalnosti institucija u Bosni i Hercegovini.

Prema Odluci, bit će moguća zastupljenost i onih naroda koji se ne izjašnjavaju kao jedan od tri konstitutivna, o čemu je dosta bilo riječi i zahtjevalo se od Bosne i Hercegovine da mora osigurati zastupljenost i ostalim narodima.

Izmjenama se također omogućava da svaki od naroda koji je zastupljen u kantonu ima pravo na

najmanje jednog delegata, sve u skladu s brojem stanovnika konstitutivnog naroda u kantonu po zadnjem popisu stanovništva iz 2013. godine.

Ovu odluku pozdravile su i Sjedinjene Američke Države koje su rekle kako je ova odluka bila nužna i kako se nadaju da će poboljšati samu funkcionalnost zemlje. Europska unija pak izjavila je kako žali što dogovor nisu uspjele postići političke stranke u Bosni i Hercegovini te da je ova odluka isključiva odluka visokog predstavnika međunarodne zajednice kao krajnja mjera nakon nezakonitih radnji.

Što Hrvati kažu na Schmidtovu odluku?

Hrvatski premijer Andrej Plenković nakon donesene odluke čestitao je Hrvatskoj demokratskoj zajednici u Bosni i Hercegovini te ovu odluku okarakterizirao kao političkim opstankom Hrvata u Bosni i Hercegovini. Sličnog je mišljenja i europarlamentarac Tonino Picula koji misli kako su se ovom odlukom otklonile pojedine poteškoće koje su dovodile do blokiranja uspostave vlasti. Konkretno, to se odnosi na člana Predsjedništva FBiH Željka Komšića koji je predstavlja hrvatskog člana Predsjedništva, ali je izabran većinskim bošnjačkim glasovima.

Političke stranke u BiH protive se ovakvoj odluci

Stranka Milorada Dodika izjavila je kako ne podržavaju ovu odluku jer je nametnuta, a da je Schmidt nelegitim predstavnik jer su se njegovu imenovanju protivile Kina i Rusija. Sličnog su mišljenja i u Hrvatskoj demokratskoj zajednici u Bosni i Hercegovini koji nisu sretni s pokušajima nametanja.

Mnogi smatraju kako je ovo korak ka boljoj zastupljenosti Hrvata u Bosni i Hercegovini no konačni cilj Hrvata u BiH jest promjena načina izbora članova Predsjedništva BiH.

Odlukom Cristiana Schmidta se dakle povećava broj delegata u Domu naroda (sa 17 na 23 i time se ispravlja prezastupljenost bilo kojeg od tri naroda u pojedinim kantonima), uvode se Ostali (Bosna i Hercegovina je često zbog toga bila kritizirana), mijenja se način izbora predsjednika i potpredsjednika Federacije (smanjuje se broj potrebnih glasova za izbor), mijenja se način pozivanja na vitalni nacionalni interes (odlučivanje se proširuje i na Dom naroda) te se smanjuje mogućnost blokiranja izbora ustavnih sudaca.

Što ova odluka znači za Hrvate?

Povećanjem broja delegata spriječit će se nadglasavanje i blokiranje bilo kojeg od triju konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, a to se najviše odnosi upravo na Hrvate koji su malobrojni u odnosu na Bošnjake i Srbe. Hrvati će prema novoj odluci sudjelovati u izboru

predsjednika i dva potpredsjednika Federacije. Ipak, postoje i oni koji smatraju da je ovakva odluka samo prividno korisna za Hrvate te da daje još veću političku moć Bošnjacima. Prema odluci uspostavljeni su rokovi za formiranje vlasti, no kazni nema, pa time mnogi ne vide što će se dogoditi ako se rokovi ne ispoštuju.

Ova odluka tek je početak reformi Izbornog zakona u Bosni i Hercegovini. I sam Schmidt je izjavio kako ova odluka svakako ne umanjuje nužnost reforme i izmjene Izbornog zakona i Ustava Federacije BiH.

* članak napisan uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama

Leonarda Lujić